

UDK: 004.9:378
654.17(497.6)
Prethodno priopćenje
17. VI. 2021.

FRANJO TAKAČ*

VLADIMIR VEGAR**

SVEUČILIŠNA TELEVIZIJA I IZAZOVI MODERNOGA OBRAZOVANJA

SAŽETAK

Ciljevi su rada ukazati na mogućnosti internetske televizije kao jednoga od potencijalno najsnažnijih audiovizualnih obrazovnih kanala te potaknuti i nastavnike i institucije na primjenu internetske televizije i njezinih mogućnosti u svome radu. Ovaj se rad, uz teorijske prikaze internetske televizije, bavi analizom rada SUM TV-a i, u istome kontekstu, mogućnostima koje modernomu obrazovanju pružaju nove medijske tehnologije. Svako novo vrijeme, okružje ili utjecaji viših sila, primjerice pandemija koronavirusa, donose nove izazove za sve društvene procese, posebice za sustav obrazovanja. Obrazovanje je temelj svakoga društva bez kojega nema niti napretka niti razvoja. Međutim, u kriznim vremenima prve su „žrtve“ obrazovni procesi. Kako odgovoriti tomu izazovu, na koji se način oduprijeti i sačuvati, prilagoditi novomu vremenu i umreženomu okruženju?

U studijima Sveučilišne televizije, SUM TV-a, snimala se i u prikazivala videonastava za niže razrede osnovnih škola u Bosni i Hercegovini, zatim nastava za potrebe visokoškolskih obrazovnih institucija i brojne druge aktivnosti – u snimljenome obliku ili izravnome prijenosu. U praksi se pokazalo da takav model potpore obrazovnim procesima uistinu funkcionira; gledatelji (korisnici) su prihvatili taj oblik komunikacije u obrazovnome procesu, a time i rad Sveučilišne televizije kao jednoga novog obrazovnog medija. Činjenica da živimo u umreženome, internetski ovisnome društvu daje priliku za ublažavanje otuđenosti u vremenu izoliranosti. Spoj s novim tehnologijama daje nove dimenzije komunikacije, a u vrijeme krize najveća je potreba za komunikacijom. Internetska televizija, novi medij, zahvaljujući svojim brojnim modelima prilagodbe publici, nudi se kao jedno od rješenja za ublažavanje komunikacijskih jazova u obrazovanju.

Ključne riječi: Sveučilišna televizija, obrazovna televizija, videonastava

* University of Mostar, Mostar, franjo.takac@sum.ba

** University of Mostar, Mostar, vladimir.vegar@sum.ba

1. UVOD

Mediji u velikoj mjeri odgajaju brojne mlade naraštaje, uče ih svemu i svačemu, dobrim i lošim stvarima – jer svaka medalja ima dvije strane. Nužno je promijeniti paradigmu konzumiranja medija kod mladih, i to od sredstva zabave prema moćnomu oruđu za učenje. S druge, pak, strane, obrazovni procesi vaze za promjenom, usavršavanjem – odnosno prilagodbom novim naraštajima. Kada se sve nazove pravim imenom, trenutačni obrazovni procesi ne razlikuju se mnogo od onih Platonovih iz Akademova vrta. Već je tijekom povijesti viđeno kako su upravo brojne krize bile pokretači promjena koje su prouzročile snažan društveni napredak u svim sferama i zanimanjima. Uz poticaj razvoju medicine, kriza prouzročena koronavirusom može biti poticaj osuvremenjivanju nastavnih procesa. Internetska televizija nije samo okružje, nego i ostvarenje za poticaj kreativnosti u izradi suvremenih nastavnih planova. Prema UNESCO-vu programu za promjene za održivost obrazovnog sustava inovativni načini učenja i poučavanja i iskustva učenja računalnom tehnologijom, koji zadovoljavaju zahtjeve za akademskom točnošću, eksperimentalnim učenjem i refleksijom, istodobno postavljaju nove okvire unutar procesa učenja (<http://Education for Sustainability.html>). Također izazivaju promjenu od učitelja kao središta učenja prema učeniku kao središtu učenja.

Nicholas Carr naglašava kako je mreža izašla iz konteksta čiste poslovne uporabe, iako je mogućnost razmjene informacija, skidanja, ali i stavljanja sadržaja, pretvorila internet u prostran teren za trgovinu, poslovanje i obrazovanje; mreža postaje medij osobnoga emitiranja, milijuni se korisnika međusobno povezuju na osobnoj razini (Carr, 2011: 118). Kriteriji povezivanja brojni su – od političkih i društvenih stajališta, do onih koji se temelje na dnevnim navikama i običajima. Milijuni nastavnika i njihovih učenika već su povezani, temelj je tu, potrebno ga je nadograditi. Anđić tvrdi kako učenje temeljeno na multimedijskoj tehnologiji i takvu pristupu postaje sve popularnije, što je u skladu s galopirajućom informatizacijom društva i životom u tzv. informatičkoj eri (Anđić, 2007: 127). Razvoj

interneta jedan je od najvažnijih simbola procesa globalizacije suvremenoga svijeta (Gozzini, 2001: 410). Izumom interneta ljudima su, na još jednostavniji način, postali dostupni nova znanja i informacije iz cijeloga svijeta – svi smo međusobno povezani i umreženi. Iskustva, spoznaje, znanja, informacije, knjige, tj. svi sadržaji koje možemo zamisliti dostupni su svima zahvaljujući internetu. U današnje vrijeme u modernome svijetu nepismenim čovjekom ne smatra se više onaj koji ne zna čitati i pisati nego onaj koji se ne zna služiti računalom. Informatička je pismenost nova pismenost koja je nužna kako bi se završilo obrazovanje, kako bi se moglo zaposliti, kako bi se moglo, općenito, snaći u vremenu i prostoru, tj. kako bi se moglo živjeti u modernome umreženom društvu. Upravo mediji formiraju informacijski tok – put kolanja informacija u javnosti, utječu na kvalitetu života svoje publike te pomažu u uključivanju pojedinca u sastavne dijelove društva (Tomić, 2013: 305).

2. NOVI TEHNOLOŠKI IZAZOVI

Izum pisma preobrazio je čovjeka, usavršio njegove sposobnosti i donio nove snove. Pismen čovjek sposoban je naučiti, učiti druge i širiti nova iskustvena ili praktična znanja. Opismenjavanje ljudi radikalno je utjecalo na osjećaj prostora kroz kontekst geografske udaljenosti, omogućavajući prisutnost svakoga čovjeka svugdje – moglo se saznati što ljudi rade, kako žive i što pišu s tisuću kilometara udaljenih lokacija (Debray, 2000: 54). Kao što je pismo nekada ujedinjavalo svijet, na isti ga način danas ujedinjuje internet. Jedina specifična razlika tehničke je prirode – brzina, a upravo je brzina prijenosa informacija temelj tehnološki razvijena svijeta.

Ispred odgojno-obrazovnih institucija i nastavnika novi su izazovi, ali i nove prilike, no prije svega – nastavnici trebaju učiti kako bi učili druge. Proces učenja širi se, prije svega, prema informacijsko-komunikacijskim i tehnološkim kompetencijama. To ne treba gledati kao bauk, nego kao proces cjeloživotnoga učenja, čemu teže sve razvijene zemlje kada se govori o stručnome usavršavanju pojedinaca u svim gospodarskim i drugim granama. Kada se analizira kon-

cept društva koje uči kroz kontekst usavršavanja kompetencija nastavnika, Špiranec navodi kako je to obrazovni odgovor na temeljna obilježja i zahtjeve novoga doba, čije su osnovne odrednice globalizacija i umrežavanje, brz tehnološki razvoj, gospodarstvo utemeljeno na informacijama te ubrzano zastarijevanje informacija i znanja (Špiranec, 2003: 125). Tranzicija od tradicionalnih modela poučavanja i učenja, zbog pandemije koronavirusa, započela je prema novim, tehnološki usmjerenim modelima učenja i poučavanja, ne obazirući se na spremnost svih onih koji su uključeni u obrazovne procese. Upravo je to najveći izazov koji svi uključeni u obrazovne procese trebaju svladati uz pomoć nadležnih tijela vlasti i institucija.

Napretkom tehnologije dolazi do unaprjeđenja tehničkoga okvira medija, pa je primatelj informacija u mogućnosti svaki sadržaj u bilo kojemu mediju zaustaviti, ponovno pogledati (poslušati), komentirati te analizirati koliko želi i smatra da je potrebno. Iskustva pokazuju kako je publika izrazito dobro prihvatila razvoj medija potpomognut novim tehnologijama, što tvrdi i Debray, ističući kako nije neophodno biti tehnofob ili tehnofil, pretjerani optimist ili potpuni pesimist, da bi čovjek primijetio raskorak koji postoji između dvaju razvojnih putova. Dakle, društveno je okružje „takvo, kakvo jest“, treba ga prihvatiti jer „stranu biramo, a okružje trpimo“; inovacije nastaju slučajno, ali su njihove posljedice nužne i „one osvajaju društva mimo država i time im oduzimaju legitimitet“, naglašava Debray. Primjerice – stroj, bilo da je riječ o parnome, električnome ili informatičkome, nije vezan za teritorij, njegova je primjena univerzalna (Debray, 2000: 249).

3. INTERNETSKA TELEVIZIJA

McLuhan tvrdi kako su satelitska i druga emitiranja i prijenosi preobrazili društvo te je tako mehanički, objektivni, neangažirani i vizualni svijet tiskane riječi postao elektronički, a time i sveobuhvatni, angažirani, neposredni i akustični svijet (Štajner, 2015: 197). Međutim, objašnjavajući teoriju *beskonačnoga ekrana*, Chris Anderson tvrdi da nitko nije ipak predvidio da će bu-

dućnost televizije biti ovako upitna (Anderson, 2008: 207). Tradicionalna televizija doživljava sveukupnu transformaciju; u prvi plan dolazi pojedinačni video, dok *uštogljene* programske sheme odbijaju milijune gledatelja od malih ekrana. Andersenovo zapažanje potvrđuje i medijski teoretičar Jean-Pierre Esquenazi iznoseći rezultate vlastite studije – da gledatelji neprestano prave rezove u programu birajući druge programe, nakon čega im raste nezadovoljstvo ponudom (Esquenazi, 2013: 20).

Činjenica je kako je teško svakomu ugoditi, ali jednako tako poznato je kako se nikada ne prestaje s pokušajima da se svakomu ugodi. U navedenoj postavci naziru se i odgovori na pitanja: Zašto je tradicionalna televizija došla do „točke preokreta“? O čemu je, zapravo, riječ? Porastom broja televizijskih kanala za prosječne gledatelje, zahvaljujući satelitskim prijemnicima, počinje televizijska era široke ponude sadržaja. Televizija kao medij započinje svoj put prema sadržajno orijentiranim programima, što gledatelju ostavlja slobodu kako bi kreirao vlastitu programsku shemu. San televizijskih urednika o gledatelju prikovanomu za televizor i lišenomu daljinskoga upravljača, izgleda, nikada neće biti ostvaren. Joseph Turow implicira na preispitivanje sveukupnoga poimanja televizije u pravcu načina proizvodnje programa, distribucije, sponzorskoga prostora i prikazivanja programa suočena s novim pristupima i tehnologijama, te se poziva na Mitcha Capora koji tvrdi da će se tradicionalna televizija preobraziti: „Ljudi će na nju gledati kao kuriozitet koji vas navodi da gledate ono što su drugi odabrali za vas“ (Turow, 2013: 187).

Upravo u procijepu prouzročenom razvojem novih tehnologija internetska televizija postavlja temelje i započinje svoj razvoj prilagođavajući se gledateljima na brojne načine, uzimajući i transformirajući zakonitosti proizvodnje programa i niz drugih profesionalnih standarda od tradicionalne televizije. „Upravo novo počinje oponašanjem staroga, jasan je McLuhan“ (Čačinić, 2001: 68). Pred tradicionalnom televizijom zasigurno je velik izazov, dok je pred internetskom televizijom velika mogućnost napretka i razvoja. Najveća je prednost njezina mogućnost prilagodbe proizvodnji programski orijentiranih sadržaja, primjerice sportskih, kulturnih,

političkih, vjerskih, zabavnih i, što je najvažnije, obrazovnih, što je i predmet ovoga rada. Važno je istaknuti kako Vijeće Europe, brojnim dokumentima kojima se uređuje područje medijskoga djelovanja, brine o zaštiti prava i poboljšanju položaja medija, posebice onih koji se bave obrazovnim temama (Musa, 2017: 61).

U tehničkome smislu internetska televizija programski je kanal koji se prema gledateljima distribuira preko javne otvorene mreže (interneta), za razliku od IP televizije koja program distribuira preko zatvorene mreže (intranet). Noam, Groebel i Gerbarg u svome prikazu *Internet television* navode kako je internetska televizija „mnoštvo stvari odjednom“, a potom sužavaju opseg pojma tvrdeći kako je internetska televizija istinski digitalni konvergentni medij koji je ujedinio televiziju, telekomunikacije, internet, računalne aplikacije, zabavu i velik broj drugih sadržaja (Noam, Groebel, Gerbarg, 2004: 21). Internetska televizija rezultat je horizontalne konvergencije (spajanja) televizije, računala i mobilnih uređaja, ali ne bilo kakve konvergencije, nego one na najvišoj razini, gdje svaki od navedena tri sudionika pruža svoje maksimalne vrijednosti i krajnje tehnološke domete. Stoga, reći da emitiranje redovitoga programa tradicionalne televizije na internetu predstavlja internetsku televiziju, samo je dio, otprilike trećina, njezine ukupne vrijednosti, odnosno mogućnosti. Nije samo razlika u tehnološkoj prirodi, nego i u programskoj, što potvrđuje Anderson nagovještavajući čak posttelevizijsku eru kao sirovu medijsku stvarnost 21. stoljeća (Anderson, 2008: 1).

Tomić navodi kako su nove tehnologije imale velik utjecaj na medije te da njihov daljnji razvoj neće samo dovesti do novih oblika komunikacije, nego će izravno utjecati na doživljaj stvarnosti gledatelja (Tomić, 2016: 240). Masovna dostupnost videoprodukcijske i tehničke opreme svakomu pruža mogućnost kupiti je, koristiti, osnovati vlastitu internetsku televiziju i gledateljima ponuditi svoj program. Međutim, sama tehnika nije dovoljna za ukupan „posao“. Potrebno je poznavanje i primjena televizijskih žanrova i pravila proizvodnje programa. Svi misle da znaju – točno je da znaju upaliti kameru i snimiti neki događaj, ali kako? Tu nastaje razlika; televizijski žanrovi i hibridni žanrovi, montaža itd. ono su što razlikuje profe-

sionalca od amatera. Sve to publika vidi, osjeti i, naravno, radije gleda internetske televizije koje joj pružaju kvalitetu programa na koju su naviknuti zahvaljujući tradicionalnoj televiziji. Međutim, ima dosta pojedinaca (medijskih kuća) koji su ovo stanje shvatili, prihvatili i okrenuli se procesu učenja, što je rezultiralo podizanjem kvalitete njihova programa i uspješnim pariranjem drugim internetskim medijima. Bitno je istaknuti kako na internetu više nema malih medija, nego su male ili velike teme koje obrađuju, i to je jedino mjerilo. U smjeru sadržaja potrebno je strogo poštovanje etičkih, moralnih i profesionalnih standarda jer su oni svedeni na savjest pojedinca, a ne odgovornost institucije; mukotrpan je to put, ali jedini ispravan.

4. INTERNETSKA TELEVIZIJA SVEUČILIŠTA U MOSTARU

Internetska televizija Sveučilišta u Mostaru utemeljena je u vrijeme najveće krize prouzročene pandemijom koronavirusa radi podrške ukupnom obrazovnom procesu. U studijima Sveučilišne televizije, SUM TV-a, snimala se i producirala cjelokupna nastava za niže razrede osnovnih škola u Bosni i Hercegovini kao i nastava za potrebe visokoškolskih obrazovnih institucija i brojne druge aktivnosti u snimljenome sadržaju ili izravnome prijenosu. Cilj je ostvaren 2019./2020. godine, odnosno školska i akademska godina, usprkos neodržavanju klasičnih modela nastave, uspješno su ostvarene. U praksi se pokazalo kako takav model potpore obrazovnim procesima nudi mogućnost kvalitetne multimedijalne i interaktivne nastave korisnicima na daljinu. S druge strane, obrazovne institucije centri su društvenih zbivanja s brojnim znanstvenim konferencijama, promocijama, predstavljanjima knjiga, tribinama i sl. Sve to u kriznim vremenima, kao što su ova prouzročena koronavirusom, nemoguće je održavati uslijed ograničenja okupljanja većega broja ljudi. Svijet ne može niti smije stati. Svi ovi događaji mogu se organizirati i emitirati uživo ili snimljeno, preko internetske televizije. Tako je omogućen čak i širi doseg publike jer se emitira preko interneta. Potencijalna je publika globalna.

Slika 1. SUM TV, režija

Internetska televizija Sveučilišta u Mostaru tehnički je moderno opremljena suvremenom režijom, s čak 14 kamera, više telepromptera i mikrofona, profesionalnom rasvjetom u četiri studija i *playout* sustavom kakav ima većina suvremenih televizija i nekoliko nelinearnih sustava videomontaže. Nužno je istaknuti kako se pristupilo rekonstrukciji i prilagodbi prostora u koji je smješten SUM TV.

Program se snima svakodnevno, teme su brojne – od promicanja izvrsnosti i akademizma, praćenja aktualnih studentskih događanja, do emisija iz područja sporta, kulture, znanosti i sl. Snima se, emitira i mnoštvo zanimljivih televizijskih priloga, čak pet emisija tjedno: *Sport puls*, *Tour d'Culture*, *Studentski objektiv*, *SUM Sova*, *SUM Alumni* te jednom mjesečno – *SUM IT*, radionice za nastavno osoblje koje omogućavaju praktične savjete u provedbi digitalizacije sustava obrazovanja. Svakako je najvažnije istaknuti kako SUM TV snima videonastavu koju održavaju profesori Sveučilišta u Mostaru te time formira obrazovnu platformu

koja će biti svima na usluzi. Proizvodnjom sadržaja za učenje na daljinu pridonosi se kvalitetnijemu transferu znanja, što je važan obrazovni segment.

U proizvodnji programa sudjeluju studenti Studija novinarstva i Studija odnosa s javnošću kojima to predstavlja praktičnu nastavu iz proizvodnje televizijskoga programa, snimanja, montiranja, pripreme emisija i nastupa ispred kamera. Osim studenata, medijske treninge javnoga nastupa na Sveučilišnoj televiziji pohađaju i djelatnici Sveučilišta u Mostaru. Pokrenut je i agencijski videoservis koji medijima omogućava besplatno preuzimanje snimljenih događaja na Sveučilištu u Mostaru. Tako Sveučilište omogućava da se događaji kvalitetno prate i pomaže široj medijskoj zajednici u proizvodnji programa jer je poznato kako većina medija u Bosni i Hercegovini nema dovoljno snimatelja i novinara. Program Sveučilišne televizije može se gledati na suvremenoj interaktivnoj i multimedijalnoj mrežnoj stranici tv.sum.ba, koju je, također, izradio Sveučilišni IT Centar.

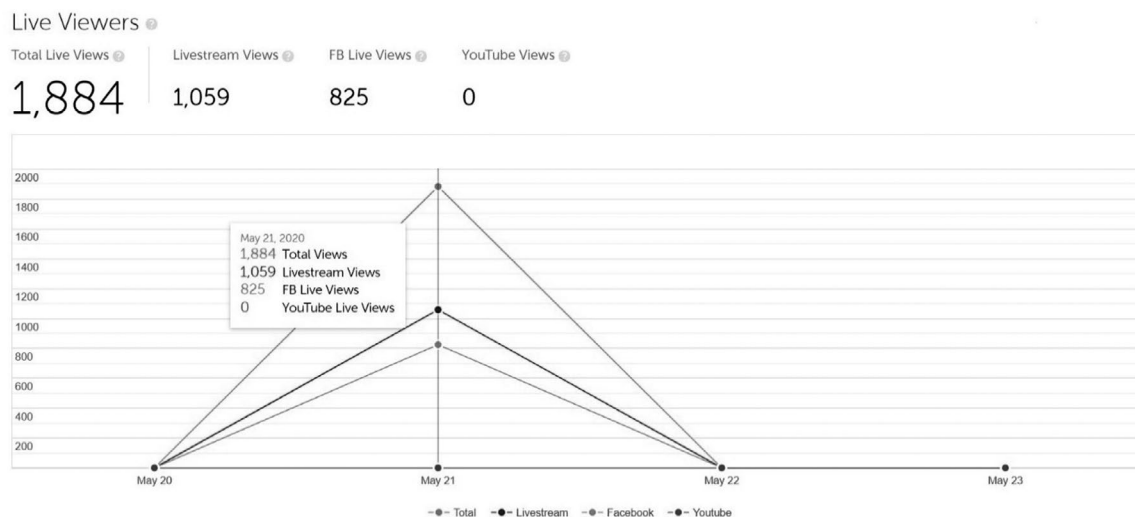
Fotografija 2. SUM TV, Studio 1

5. ISTRAŽIVANJE

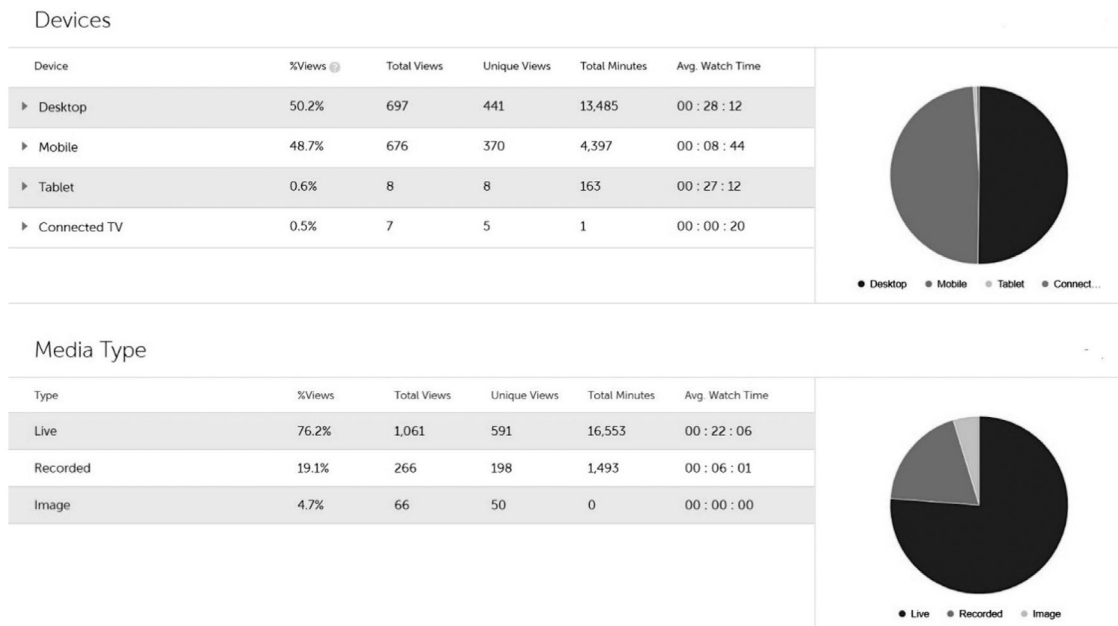
U sklopu istraživanja provedenoga za potrebe ovoga rada detaljno je analizirana gledanost 6. Sveučilišne klauzure *Digitalna transformacija obrazovanja V 2.0.*, koja je u potpunosti održana i emitirana uživo iz studija Sveučilišne televizije. Bila je to prva Sveučilišna klauzura koja je održana *online* i prvi izravno emitirani događaj SUM TV-a, stoga su i važnost i vrijednost ovoga istraživanja važni kao varijable za daljnji rad i

prilagođavanje akademskoj zajednici i javnosti. 6. Sveučilišna klauzura *Digitalna transformacija obrazovanja V 2.0* emitirana je 21. svibnja 2020. godine, kada je istraživanje i provedeno, a trajala je 2 sata i 22 minute. Istraživanje je trajalo jedan dan, a varijable su bile: ukupan broj gledatelja, uređaji na kojima se pratio program i države iz kojih su dolazili pregledi. Ukupan broj gledatelja (Grafikon 1) iznosio je 1884, što je vrlo konkretno, važno i poticajno. Važno je istaknuti kako zasigurno događaj ne bi imao ovoliko gledatelja da je bio održan na tradicionalan način. Uzimajući u obzir i činjenicu da je program trajao skoro dva sata i trideset minuta, podatak o 1884 gledatelja još je važniji jer u današnje vrijeme dugometražni televizijski formati bilježe iznimno nisku gledanost.

Podatci o platformama prikaza (Grafikon 2) pokazuju nam kako je sadržaj dostupan kroz sve moderne platforme za konzumiranje audiovizualnih sadržaja. Od ukupno 1884 gledatelja njih 50,2 % (697) pratilo je program na računaru, 48,7 % (676) na pametnim mobilnim uređajima, 0,6 % (8) na tabletima i samo 0,5 % (7) na klasičnim televizijskim uređajima. Skoro jednak podatak između računala i mobilnih uređaja potvrđuje popularnost uporabe mobitela u svim segmentima života. Pokazatelj je to kako se budući formati programa posebno trebaju prilagoditi ovom mobilnom načinu emitiranja programa.

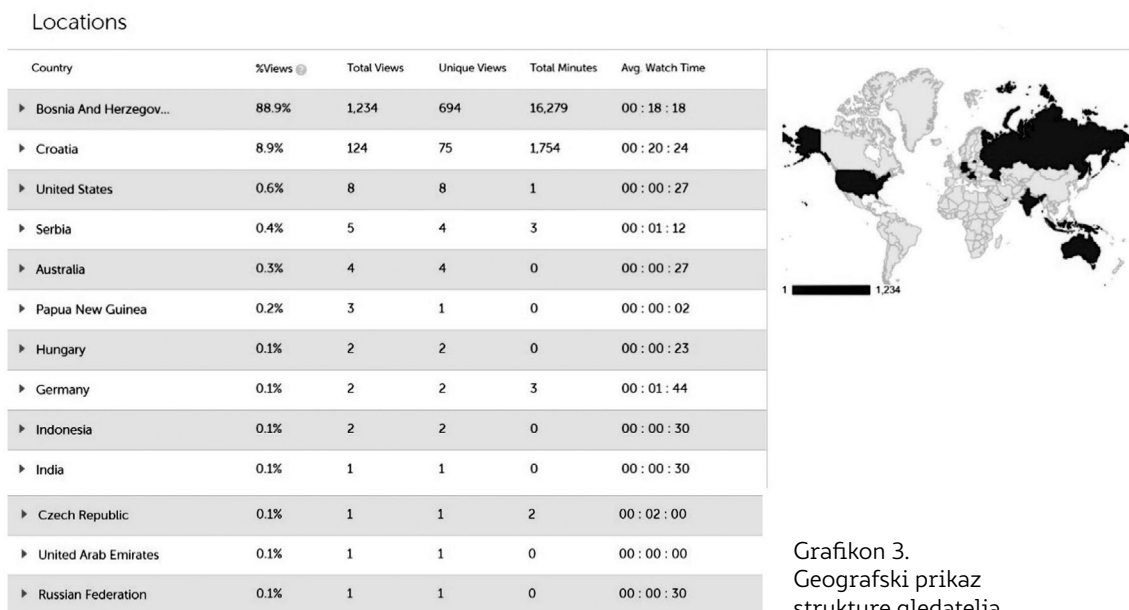
Grafikon 1. Ukupan broj gledatelja

Grafikon 2. Platforme prikaza

Program se pratio iz 13 država (Grafikon 3), i to: Bosne i Hercegovine, Hrvatske, SAD-a, Srbije, Australije, Papue Nove Gvineje, Mađarske, Njemačke, Indonezije, Indije, Češke Republike, Ujedinjenih Arapskih Emirata i Rusije. Ovi podatci pokazatelji su točnosti tvrdnje kako, uz

pomoć internetske televizije, svi emitirani događaji imaju potencijalnu globalnu publiku bez prostornih ograničenja. Prilika je to za poboljšavanje internacionalizacije i suradnje s drugim svjetskim sveučilištima, čemu se teži u svakome akademskom društvu.

Grafikon 3. Geografski prikaz strukture gledatelja

6. ZAKLJUČAK

Ključna stvar u obrazovanju budućih stručnjaka jest staviti snažan naglasak na praktičnu nastavu i usmjereno učenje u skladu s tržištem rada. Trenutačno okružje toliko tehnološki napreduje da formalni sustavi obrazovanja to ne mogu ili teško prate. Nova ekonomija u Europi ne gleda više primarno na profit i radna mjesta, nego se strateški usmjerava na poticaj proizvodnje praktičnih znanja budućih zaposlenika kroz sustave njihova formalnog obrazovanja. Ta ista znanja kasnije će biti pokretač i profita i otvaranja novih industrija koje će osigurati nova radna mjesta. Prema tomu, kako bi obrazovne institucije pratile suvremene medijske trendove, svojim studentima moraju ponuditi inovativne smjerove i procese učenja i primjene praktičnih znanja koje će ih, odmah po završetku formalnoga obrazovanja, učiniti konkurentnim na tržištu rada; niti jedan poslodavac sebi ne može priuštiti nekoga koga mora učiti poslu. Izazov je to za obrazovne institucije koje od njih traže nove redizajnirane programe učenja i velike investicije u razvoj i jačanje, u našem slučaju – medijskoga i IT sektora, jer jedno bez drugoga ne ide u 21. stoljeću. Odličan je primjer trenutačno Sveučilište u Mostaru koje daje svu moguću potporu razvitku Sveučilišne televizije i Sveučilišnoga IT centra. Ovo su platforme za obrazovanje 21. stoljeća i stvaranje kadra koji će biti potreban našem društvu. Ne treba u potpunosti napustiti teoriju, ali treba napraviti balans i naučiti studente koristiti se teorijskom literaturom tako da sve mogu pronaći i dodatno se informirati. Sinergijski učinak s naglaskom na praksu formula je za uspjeh kojoj se zapad već uvelike okrenuo.

Zadaća je televizije, prema BBC-ju, „obrazovati, informirati i zabaviti“, koju, nažalost, u praksi ne ispunjavaju brojni televizijski mediji jer zastupljaju obrazovnu komponentu. S toga aspekta SUM TV zasigurno će pridonijeti očuvanju obrazovne komponente televizije. Kada postanemo svjesni uloge i potencijala medija u odgoju i obrazovanju, to ćemo moći iskoristiti na najbolji način. Pravilnim odabirom medija i medijskoga sadržaja, koji će naša djeca gledati od najranije dobi, stvorit ćemo naprednije, odgovornije i

smirenije društvo. Pravilnim korištenjem novih tehnologija i svih mogućnosti koje one pružaju u obrazovanju stvorit ćemo pametnije društvo – društvo koje će biti informacijski i informatički pismeno, a upravo je to uvjet za napredak u 21. stoljeću. Dovoljno će biti, za početak, samo da postanemo svjesni činjenice kako uz medije i njihov sadržaj provedemo više od polovine našega života; vrijeme je da tu polovinu pametno iskoristimo.

LITERATURA

- Anderson, C. (2008): *Dugi rep*, drugo prošireno izdanje, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb
- Andić, D. (2007): Obrazovanje učitelja i suvremena obrazovna tehnologija u području odgoja i obrazovanja za okoliš/održivi razvoj, *Informatologia*, vol. 40, br. 2, Zagreb, str. 126-131.
- Carr, N. (2011): *Plitko (Što internet čini našem mozgu)*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb
- Čaćinović, N. (2001): *Doba slika u teoriji mediologije*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb
- Debray, R. (2000): *Uvod u mediologiju*, Clio, Beograd
- Esquenazi, J. P. (2013): *Televizijske serije (Budućnost flima?)*, ARS Clio, Beograd, str. 20.
- Gozzini, G. (2001): *Istorija novinarstva*, Clio, Beograd, str. 410.
- Musa, I. (2017): *Medijsko pravo: sloboda izražavanja u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj*, Školska naklada, Mostar
- Noam, E., Groebel, J., Gerbarg, D. (2004): *Internet television*, Lawrence Erlbaum Associates Inc., USA – New Jersey, str. 21.
- Špiranec, S. (2003): *Informacijska pismenost - ključ za cjeloživotno učenje*, <<http://www.carnet.hr/casopis/17/clanci/1>>, pristupljeno 17. rujna 2020.

- Štajner, H. (2015.): *Ogledanje moći – Razgovori sa političarima sveta*, Multimedia i Clio, Beograd, str. 197.-207.
- Turow, J. (2013.): *Mediji danas 2. (Uvod u masovne komunikacije)*, Multimedia i Clio, Beograd, str. 135.
- Tomić, Z. (2013): *PR blog*, Synopsis, Zagreb, Sarajevo.
- Tomić, Z. (2016): *Odnosi s javnošću – Teorija i praksa*, Synopsis, Zagreb, Sarajevo.
- UNESCO (2001.): *Education for Sustainability – Introduction. Chapter 1. A Program for Change.*, <http://Education for Sustainability.html>, pristupljeno 24. travnja 2020.

UNIVERSITY TELEVISION AND MODERN EDUCATION CHALLENGES

ABSTRACT

This paper aims to point out the possibilities of Internet television as one of the potentially most capable audio-visual educational channels and encourage teachers and institutions to apply Internet television in their work. In addition to theoretical presentations of Internet television, this paper deals with the analysis of SUM TV work. From the same context, also with the possibilities provided by new media technologies to modern education.

Each new period, condition or influence of higher powers, such as the COVID-19 pandemic, brings new challenges for all social processes, especially the education system. Education is the foundation of any society, and there is neither progress nor development without it. However, in times of crisis, educational processes become the first victim. How to respond to this challenge, resist and preserve, adapt to the new times and networked environment?

Classes for lower grades of primary schools in BiH were recorded and produced in video form in the studios of the University Television, SUM TV. Then, teaching for the needs of higher education institutions and numerous other activities were recorded or broadcast live. In practice, it has been proven that this model of support for educational processes works. Viewers (users) have accepted this form of communication in the educational process and thus the work of University Television as a new educational medium.

As we live in a networked, internet-dependent society provides an opportunity to alleviate alienation in times of isolation. The combination with new technologies gives new dimensions of communication, and in times of crisis, the need for communications is significant. Internet television, a new medium, thanks to its many models of adapting to the audience, is offered as one of the solutions to bridge communication gaps in education.

Keywords: University television, educational television, video teaching